

Sygn. akt I ACa 1630/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Bogdan Świerczakowski

Sędziowie: SA Robert Obrębski

SO del. Marta Szerel (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Monika Likos

po rozpoznaniu w dniu 19 czerwca 2015 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa Syndyka masy upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w B.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością

z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 16 kwietnia 2014 r., sygn. akt XXVI GC 345/13

1. zmienia zaskarżony wyrok:

a) w punkcie drugim w części w ten sposób, że zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz Syndyka masy upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w B. dalszą kwotę 89.064,54 zł (osiemdziesiąt dziewięć tysięcy sześćdziesiąt cztery złote pięćdziesiąt cztery grosze) z ustawowymi odsetkami od dnia 31 grudnia 2007 r. do dnia zapłaty;

b) w punkcie trzecim w ten sposób, że zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz Syndyka masy upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w B. kwotę 13.792,79 zł (trzynaście tysięcy siedemset dziewięćdziesiąt dwa złote siedemdziesiąt dziewięć groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu,

2. zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz Syndyka masy upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w B. kwotę 7154 zł (siedem tysięcy sto pięćdziesiąt cztery złote) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 1630/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2014 r., po ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz Syndyka masy upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w B. kwotę 30.816,71 zł z ustawowymi odsetkami od kwot: 25.297,52 zł od dnia 3 lutego 2009 r., 1.450 zł od dnia 23 grudnia 2008 r., 4.026 zł od dnia 28 lutego 2009 r., 43,19 zł od dnia 11 marca 2009 r. – do dnia zapłaty (punkt pierwszy); oddalił powództwo w pozostałym zakresie (punkt drugi) oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.770,21 zł tytułem kosztów procesu (punkt trzeci).

Sąd Okręgowy ustalił, że dnia 27 listopada 2006 r. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (aktualnie – syndyk masy upadłości (...) Sp. z o.o. w B. w upadłości likwidacyjnej) zawarła z pozwanym (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. umowę handlową, na podstawie której od września 2007 r. do października 2007 r. strona powodowa dostarczała stronie pozwanej towary, w tym kabiny prysznicowe wykazane fakturami VAT nr: (...) na kwotę 18.571,28 zł; (...) na kwotę 6.585,56 zł; (...) na kwotę 3.292,78 zł; (...) na kwotę 3.292,78 zł; (...) na kwotę 2.072,78 zł; (...) na kwotę 3.292,78 zł; (...) na kwotę 8.403,97 zł; (...) na kwotę 2.016,95 zł; (...) na kwotę 1.584,78 zł; (...) na kwotę 4.201,99 zł; (...) na kwotę 2.521,19 zł; (...) na kwotę 14.778,10 zł; (...) na kwotę 9.726,33 zł; (...) na kwotę 548,88 zł; (...) na kwotę 548,88 zł; (...) na kwotę 548,88 zł; (...) na kwotę 548,88 zł; (...) na kwotę 548,88 zł; (...) na kwotę 548,88 zł; (...) na kwotę 548,88 zł; (...) na kwotę 548,88 zł; (...) na kwotę 11.320,94 zł; (...) na kwotę 19.551,84 zł; (...) na kwotę 2.072,78 zł; (...) na kwotę 10.812,31 zł; (...) na kwotę 3.292,78 zł; (...) na kwotę 3.292,78 zł; (...) na kwotę 16.202,27 zł; (...) na kwotę 3.292,78 zł; (...) na kwotę 3.292,78 zł; (...) na kwotę 2.072,78 zł; (...) na kwotę 2.072,78 zł; (...) na kwotę 2.219,18 zł; (...) na kwotę 4.535,96 zł; (...) na kwotę 887,72 zł; (...) na kwotę 3.361,59 zł; (...) na kwotę 1.280,39 zł; (...) na kwotę 4.145,56 zł; (...) na kwotę 1.109,59 zł; (...) na kwotę 4.145,56 zł; (...) na kwotę 1.158,39 zł; (...) na kwotę 2,44 zł; (...) na kwotę 2.521,19 zł; (...) na kwotę 4.740,37 zł; (...) na kwotę 3.292,78 zł; (...) na kwotę 3.292,78 zł. Faktury te zostały doręczone pozwanemu. Towary zostały dostarczone do magazynów pozwanego i odebrane przez jego pracowników, co zostało potwierdzone na dowodach wydania z magazynu i listach przewozowych. Łączna wartość towaru dostarczonego stronie pozwanej wynosi 203.642,53 zł.

Strona powodowa wystawiła stronie pozwanej następujące faktury korygujące: (...) na kwotę -548,88 zł; (...) na kwotę -199,71 zł; (...) na kwotę -3.292,78 zł; (...) na kwotę -3.292,78 zł; (...) na kwotę -3.095,21 zł; (...) na kwotę -10.731,12 zł; (...) na kwotę -3.292,78 zł. Łączna kwota faktur korygujących wynosi -24.453,26 zł.

Dnia 31 sierpnia 2008 r. strony postępowania zawarły umowę na dostawę towarów promocyjnych, zgodnie z którą powód był zobowiązany do dostarczenia towarów w umówionym terminie, a w przypadku niedostarczenia towarów lub opóźnienia w dostawach zobowiązany był do zapłaty kary umownej zgodnie z punktem IV umowy.

Dnia 3 grudnia 2007 r. wystawiono notę księgową na kwotę 89.064,54 zł tytułem zapłaty kary za niedostarczone produkty i opóźnione dostawy. Ilość linii niedostarczonych oraz opóźnionych była podstawą do naliczenia zgodnie z zapisami umowy łączącej strony kar umownych.

Dnia 31 grudnia 2007 r. strona pozwana uiszczała na rachunek bankowy strony powodowej kwotę 91.222,49 zł, w tytule płatności podając awizo nr (...), które zawierało wszystkie wskazane faktury VAT, faktury korygujące VAT oraz dokument(...) na kwotę -89.064,54 zł.

Oprócz umowy na dostawę towarów promocyjnych strony obowiązywała powołana umowa handlowa, na podstawie której dostarczane były towary do bieżącej sprzedaży. Również jej zapisy przewidywały naliczenie kar umownych na wypadek niedostarczenia towaru w terminie lub w określonej ilości stosownie do pkt 10 umowy.

W zakresie bieżących dostaw w 2007 r. powód nie wywiązał się w sposób należyty ze zobowiązania i pozwany naliczył kary umowne w wysokości 47.742,94 zł. Ta kwota powinna być dodatkowo uiszczona przez powoda nie licząc kary za dostawę towarów promocyjnych, co dałoby łącznie kwotę kar w wysokości 136.807,48 zł.

Pozwany na skutek omyłki dokonał kompensacji kwoty 89.064,54 zł z kwotą 47.742,94 zł, zamiast naliczyć dodatkową karę umowną na kwotę 47.742,94 zł, co potwierdzone zostało awizem wystawionym dnia 30 września 2009 r. W rezultacie powód został obciążony jedynie kwotą 41.326,60 zł a nie kwotą 89.064,54 zł ani tym bardziej 136.807,48 zł.

Strona pozwana wystawiła stronie powodowej faktury VAT nr: (...) na kwotę 12.200 zł; (...) na kwotę 12.200 zł; (...) na kwotę 12.200 zł; które zostały wystawione jako premia roczna za I, II i III kwartał 2008 r. Faktury te zostały skorygowane przez pozwaną fakturą korygującą z dnia 2 lutego 2009 r. nr (...) do kwoty 11.302,48 zł. Kwota korekty brutto wyniosła 25.297,52 zł. Zgodnie z tytułem na fakturze miała zostać skompensowana. Pozwany nie wykazał, czy i kiedy taka kompensata miała miejsce.

Powód dostarczył stronie pozwanej towary wskazane w fakturach VAT o nr: (...) na kwotę 3.509,34 zł; (...) na kwotę 4.026 zł; (...) na kwotę 43,18 zł. W terminach płatności określonych na tych fakturach pozwana nie uiściła na rzecz strony powodowej powyższych należności.

Dnia 27 maja 2009 r. strona powodowa kompensatą nr (...) dokonała potrącenia częściowego należności opisanej na fakturze VAT nr (...). Strona powodowa z tytułu zapłaty powyższej faktury dochodzi jedynie kwoty niepotrąconej tj. kwoty 1.450,91 zł.

Dnia 1 czerwca 2009r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 89.064,54 zł, która to kwota została potrącona przez pozwanego z części należności za towary dostarczone stronie pozwanej.

W takim stanie faktycznym, ustalonym na podstawie wskazanych dokumentów oraz zeznań świadków, Sąd Okręgowy stwierdził, że powództwo zasługuje na uwzględnienie w części.

Stan faktyczny był co do zasady między stronami bezsporny. Sporna była tylko zasada oraz rezultat rozliczeń między stronami postępowania. Wobec zakwestionowania przez pozwanego zasadności i twierdzeń pozwu, okoliczności w nim podniesione okazały się sporne i wymagały udowodnienia.

Powód domaga się zasądzenia kwoty 25.297,52 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 3 lutego 2009 r. do dnia zapłaty, bowiem nadpłacił tę kwotę i nie otrzymał jej zwrotu, pierwotnie natomiast kwoty objęte fakturami (...) na sumę 36.600 zł i była to kwota wystawiona jako premia roczna za I, II i III kwartał 2008 r.

Zdaniem Sądu Okręgowego, do czasu, gdy nie zostanie zakwestionowana zasadność wystawienia korekty na powyższą kwotę przez pozwanego i udowodniony fakt jej uiszczenia, to nie ma konieczności sięgania do podstawy odpowiedzialności z czynów niedozwolonych. Oceniając zgłoszone roszczenie w płaszczyźnie deliktowej Sąd stwierdził, iż jest to kwota należna powodowi, bowiem podstawą jej naliczenia była premia pieniężna, której naliczenie i pobranie należy zakwalifikować jako działanie niedozwolone w oparciu o ustawę o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Stosownie bowiem do przepisu art. 15 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k. czynem nieuczciwej konkurencji jest utrudnianie innym przedsiębiorcom dostępu do rynku poprzez pobieranie innych niż marża handlowa opłat za przyjęcie towaru do sprzedaży.

Sąd Okręgowy podkreślił jednak, iż w aktach sprawy nie ma materiału dowodowego, z którego wynikałoby, iż kwota 25.297,52 zł lub rezultat rozliczeń tej kwoty z awiza (...) został zapłacony przez pozwanego na rzecz powoda. Strona powodowa podniosła, iż pozwany wystawił powodowi trzy faktury VAT, tj. faktury o nr: (...) na kwotę 12.200 zł, nr (...) na kwotę 12.200 zł oraz nr (...) na kwotę 12.200 zł. Przedmiotowe faktury zostały skorygowane przez stronę pozwaną fakturą korygującą z dnia 2 lutego 2009 r. nr (...), czego skutkiem było powstanie po stronie pozwanej na rzecz strony powodowej obowiązku zwrotu kwoty 25.297,52 zł. Pozwany natomiast zarzucił, iż strona powodowa nie kwestionowała wystawienia przedmiotowych faktur VAT ani faktury korygującej VAT. Pozwany nie udowodnił też w żaden sposób, aby przedmiotowa kwota została powodowi zapłacona, dlatego też Sąd uznał, iż ta kwota nie została zapłacona przez pozwanego, a zatem roszczenie powoda w tym zakresie jest zasadne wraz z żądanymi odsetkami ustawowymi na podstawie art. 481 k.c.

W odniesieniu do roszczenia o zapłatę kwoty 89.064,54 zł, to podstawą do jej naliczenia były zapisy umowne przewidujące karę za nieterminową dostawę lub jej brak. Zgodnie z przepisem art. 483 § 1 k.c. można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Dłużnik nie może bez zgody wierzyciela zwolnić się z zobowiązania przez zapłatę kary umownej (art. 483 § 2 k.c.).

Zgodnie z umową na dostawę towarów promocyjnych z dnia 31 sierpnia 2008 r. powód był zobowiązany do dostarczenia towarów w umówionym terminie, a w przypadku niedostarczenia towarów lub opóźnienia w dostawach zobowiązany był do zapłaty kary umownej zgodnie z pkt IV umowy. Oprócz umowy na dostawę towarów promocyjnych strony obowiązywała umowa handlowa, na podstawie której dostarczane były towary do bieżącej sprzedaży. Również jej zapisy przewidywały naliczenie kar umownych na wypadek niedostarczenia towaru w terminie lub w określonej ilości stosownie do pkt 10 umowy.

W ocenie Sądu Okręgowego, jeżeli chodzi o zapłatę kwoty 89.064,54 zł, to pozwany – zgodnie z awizem płatności nr (...) oraz notą (...) – wykazał, że zapłacił część kwoty dokonując kompensacji, wobec czego do zapłaty pozostała tylko kwota 47.742,94 zł, której ewentualnie powód mógłby się domagać; jednak i ta kwota jest w ocenie Sądu nieuzasadniona, ponieważ pozwany wykazał, co potwierdziły zeznania świadków, że zasadnie i skutecznie naliczył oraz potrącił kary umowne zgodnie z umową, która łączyła strony postępowania, wbrew twierdzeniom strony powodowej, że taka kara nie była w umowie zastrzeżona.

W ocenie Sądu Okręgowego pozwany ma rację twierdząc, iż strona powodowa w żaden sposób nie udowodniła niezasadności naliczenia kar umownych przez pozwanego, a tym samym zasadności dochodzonego roszczenia w tym zakresie. Ilość linii niedostarczonych oraz opóźnionych była podstawą do naliczenia zgodnie z zapisami umowy łączącej strony kar umownych.

Dnia 3 grudnia 2007 r. wystawiono notę księgową na kwotę 89.064,54 zł tytułem zapłaty kary za niedostarczone produkty i opóźnione dostawy. Dnia 31 grudnia 2007 r. strona pozwana uiszczała na rachunek bankowy strony powodowej kwotę 91.222,49 zł, w tytule płatności podając awizo nr (...), które zawierało wszystkie wskazane faktury VAT, faktury korygujące VAT oraz dokument(...) na kwotę -89.064,54 zł. W zakresie bieżących dostaw w 2007 r. powód nie wywiązał się w sposób należyty ze zobowiązania i pozwany naliczył kary umowne w wysokości 47.742,94 zł. Ta kwota powinna być dodatkowo uiszczona przez powoda, nie licząc kary za dostawę towarów promocyjnych, co dałoby łącznie kwotę kar w wysokości 136.807,48 zł. Pozwany na skutek omyłki dokonał kompensacji kwoty 89.064,54 zł z kwotą 47.742,94 zł, zamiast naliczyć dodatkową karę umowną na kwotę 47.742,94 zł, co potwierdzone zostało awizem wystawionym dnia 30 września 2009 r. W rezultacie powód został obciążony jedynie kwotą 41.326,60 zł, a nie kwotą 89.064,54 zł ani tym bardziej 136.807,48 zł.

Powód dołączył do pozwu dokumenty potwierdzające, iż kara umowna w kwocie 89.064,54 zł (nota (...)), została pomniejszona przez pozwanego o kwotę 41.321,60 zł (nota (...)). Ponadto, z awiza nr (...) wynika, iż kwota 41.321,60 zł powiększa zobowiązania pozwanego. W awizie tym wyszczególnione zostały zobowiązania powoda oraz zobowiązania pozwanego. Poszczególne kwoty wzajemnie się kompensują, a saldo końcowe wyniosło 6.063,06 zł. Pozwany natomiast zarzucił, iż kwota 41.321,60 zł została omyłkowo zapłacona powodowi, wobec czego powód otrzymał od pozwanej kwotę 41.321,60 zł tytułem korekty omyłkowo zapłaconej kary umownej za jakość serwisu dostaw w 2007 r., która została udokumentowana notą (...), wobec czego po korekcie powód zapłacił tytułem kary umownej kwotę 47.742,94 zł a nie kwotę 89.064,54 zł.

Zdaniem Sądu Okręgowego, kary za zły serwis dostaw nie mogą być kwalifikowane jako opłaty inne niż marża handlowa pobrane za przyjęcie towaru do sprzedaży z naruszeniem art. 15 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 3 u.z.n.k., bowiem wszystkie kary naliczone powodce z tytułu tzw. statystyki dostaw wynikały z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania i powinny być kwalifikowane jako kara umowna. Powód wykazał, iż w okresie od września 2007 r. do października 2007 r. dostarczał pozwanemu towary, w tym kabiny prysznicowe. Pozwany natomiast

zakwestionował terminowość dostarczanych towarów oraz ich jakość, co potwierdzają zeznania świadków oraz zebrany materiał dowodowy.

Powód nie wykazał, iż zobowiązanie zostało prawidłowo wykonane w zakwestionowanym zakresie, albo że należy miarkować wysokość kary umownej stosownie do art. 484 k.c. Przedłożone natomiast przez pozwanego już w sprzeczności dokumenty wskazują, iż prawidłowo obciążył powódkę karą umowną. Kwoty te nie były pobrane jako opłata za przyjęcie towaru do sprzedaży, ale stanowiły odszkodowanie umowne zastrzeżone zgodnie z art. 483 § 1 k.c.

Powód w niniejszej sprawie domaga się również zapłaty kwoty 1.450 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 23 grudnia 2008r., kwoty 4.026 zł od dnia 28 lutego 2009r. oraz kwoty 43,19 zł od dnia 11 marca 2009r. tytułem zapłaty za towar, który został dostarczony pozwanemu. Pozwany nie zapłacił spornych faktur opiewających na te kwoty, co przyznał w sprzeczności od nakazu zapłaty, podnosząc jedynie, że towar był reklamowany a reklamacji nie uwzględniono, wobec czego pozwany wstrzymał się z zapłatą tego świadczenia na podstawie art. 488 k.c., a w konsekwencji oświadczył, iż dokonuje potrącenia powyższych kwot w sprzeczności od nakazu zapłaty. Pozwany zarzucił, iż towar dostarczony przez powoda był wadliwy, jednakże w żaden sposób nie udowodnił swoich twierdzeń.

Ponadto potrącenie dokonane przez pozwanego jest niedopuszczalne w rozumieniu art. 479¹ § 4 k.p.c. (w brzmieniu ustalonym ustawą: Dz. U. z 2006r., Nr 235, poz. 1699), wobec czego powództwo w tym zakresie jest zasadne wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wymagalności do dnia zapłaty na podstawie art. 481 k.c.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. stwierdzając, że powód wygrał sprawę w 26% , a pozwany – w 74%.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając wyrok w części objętej punktem drugim i trzecim sentencji, wartość przedmiotu zaskarżenia wskazując na kwotę 89.064,54 zł, oraz zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania w postaci art. 232 k.p.c. oraz art. 6 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie;
2. naruszenie przepisów postępowania w postaci art. 233 § 1 k.p.c. oraz błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że strona pozwana zasadnie naliczyła kary umowne;
3. naruszenie przepisów postępowania w postaci art. 233 § 1 k.p.c. oraz błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na przyjęciu, że strona pozwana dokonała zapłaty części dochodzonego roszczenia.

Zarzucając powyższe powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części objętej punktem drugim sentencji poprzez zasądzenie na rzecz powoda kwoty 89.064,54 zł wraz z odsetkami liczonymi od dnia 31 grudnia 2007 r. do dnia zapłaty, a także zasądzenie od strony pozwanej na rzecz strony powodowej zwrotu kosztów procesu według wniosku zawartego w pozwie, z uwzględnieniem spisu kosztów za pierwszą instancję, oraz według norm przepisanych za drugą instancję.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja podlega uwzględnieniu w całości, a wszystkie podniesione w niej zarzuty, w szczególności naruszenia art. 232 k.p.c. oraz art. 6 k.c., a także art. 233 § 1 k.p.c., są zasadne.

Przedmiotem apelacji jest kwota 89.064,54 zł, co do której Sąd Okręgowy oddalił powództwo stwierdzając, że została ona zasadnie naliczona przez pozwanego tytułem kary umownej, a powód nie udowodnił niezasadności jej naliczenia, a tym samym zasadności dochodzonego roszczenia w tym zakresie.

Powyższa argumentacja jest całkowicie błędna. To na pozwanym, jako osobie wywodzącej skutki prawne z faktu opóźnień powoda w dostawach, spoczywał ciężar wykazania tych okoliczności, a także wynikających z nich wysokości ewentualnie należnych kar umownych (art. 6 k.c.). Prawidłowo zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie

pozwala zaś na uznanie powyższych okoliczności za udowodnione. Wobec zastrzeżenia kary umownej nie było potrzeby wykazywania szkody w tym zakresie, a na powódzie spoczywał ciężar ewentualnego wykazania okoliczności ekskulpujących, tj. wykazujących brak zawinienia. Obowiązek zaś wykazania okoliczności uzasadniających naliczenie kary umownej zgodnie z art. 483 § 1 k.c., czyli niewykonania lub nienależytego wykonania przez powoda zobowiązania, tj. istnienia konkretnych opóźnień i niedostarczenia określonych towarów promocyjnych, spoczywał na pozwanym.

Podkreślenia wymaga, iż sprawa niniejsza jest przedmiotem ponownego rozpoznania przez Sąd Apelacyjny. Uchylając poprzedni wyrok Sądu pierwszej instancji, Sąd Apelacyjny stwierdził, że prawidłowe było stanowisko Sądu Okręgowego o uznaniu za sprekludowane na podstawie art. 479¹⁴ § 2 k.p.c. dowodów zgłoszonych nie w sprzeciwie od nakazu zapłaty, ale dopiero w piśmie procesowym z dnia 29 grudnia 2009 r., gdyż w okolicznościach rozpoznawanej sprawy nie istniały żadne szczególne okoliczności uniemożliwiające przedłożenie tych dowodów z dokumentów, które pozostawały w dyspozycji pozwanego, już w chwili składania sprzeciwu (k. 1016-1017). Oceną powyższą, stosownie do art. 386 § 6 k.p.c., jest związany sąd drugiej instancji przy ponownym rozpoznaniu sprawy.

Powód kwestionował zasadność naliczenia kar umownych. Wezwał pozwanego do zapłaty kwoty dochodzonej pozwem, w szczególności z tego tytułu. Zaoferowane przez pozwanego w sprzeciwie od nakazu zapłaty dowody nie wykazały ani istnienia konkretnych opóźnień w dostawach, ani wysokości mających z nich wynikać kar umownych. Zawnioskowani świadkowie zostali przesłuchani, jednak z ich zeznań nie wynikają żadne okoliczności, które by pozwalały na ustalenie, w jakiej wysokości kary umowne powinny zostać naliczone, tj. kiedy dokładnie doszło do nieprawidłowości w zakresie dostaw towarów oraz jaki był ich czasokres i zakres. Świadkowie wskazywali na istnienie reklamacji oraz prowadzenie dokumentacji z trybu reklamacyjnego (świadek K. S. – k. 1110), że nie pamiętają dokładnych okoliczności obciążenia powoda karą umowną i nie wiedzą, jak wyglądała współpraca serwisowa między stronami (świadek M. K. – k. 1216), że nie uczestniczyli w procesie reklamacji (świadek M. M. – k. 1218). Inni świadkowie wskazywali, że do not obciążeniowych związanych z nałożeniem kar nie były dołączane żadne dokumenty, a „pozwany sam je sobie potraçał” (świadek A. P. – k. 1276), że towar, z tego, co pamiętają, był dostarczany w terminie i powód nie mógł się dowiedzieć skąd noty obciążeniowe, a je kwestionował (świadek S. C. – k. 1201; świadek M. W. – k. 1277). Zeznania świadków były na tyle ogólne, że można z nich jedynie wywodzić, że wśród pracowników pozwanej panowało przekonanie, że współpraca z powodem nie układa się w pełni prawidłowo, czemu zaprzeczali świadkowie zawnioskowani przez powoda. Powód kwestionował roszczenie pozwanego, tak co do zasady, jak i co do wysokości. Zeznania świadków, z uwagi na brak jakichkolwiek konkretów z nich wynikających, nie mogły stanowić podstawy do ustalenia, w jakiej wysokości kary umowne powinny być naliczane. Sąd nie dysponował natomiast dowodami z dokumentów, gdyż pozwany nie przytoczył twierdzeń i dowodów je potwierdzających w sprzeciwie od nakazu zapłaty, lecz w odrębnym piśmie procesowym. Jak wskazano wyżej, twierdzenia te i dowody zostały uznane za spóźnione i – stosownie do oceny wyrażonej w uzasadnieniu wyroku z dnia 4 kwietnia 2012 r. – podlegały pominięciu.

W związku z niewykazaniem przez pozwanego, iż przysługuje mu wierzytelność z tytułu kary umownej, w szczególności w wysokości 89.064,54 zł, kwotę tę należało uznać za niesłusznie potrąconą przez pozwanego z należności przysługującej powodowi.

Pozwany nie kwestionował dostarczenia przez powoda towarów na powyższą kwotę, a sam fakt złożenia oświadczenia o potrąceniu oznaczał, że istniała wzajemna wierzytelność powoda w tej wysokości. Zaspokojenia tej wierzytelności powód domagał się w niniejszej sprawie. Wobec niewykazania przez pozwanego zasadności potrącenia, powództwo należało uznać za uzasadnione.

Ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego, w zakresie objętym przedmiotem zaskarżenia, nie były w pełni prawidłowe i wymagały doprecyzowania.

Pozwany obciążył powoda karą umowną w kwocie 89.064,54 zł „z tytułu niedostarczonych produktów i opóźnionych dostaw w 2007 r.”, co nastąpiło notą księgową z dnia 3 grudnia 2007 r. (k. 120). Kwota ta została faktycznie potrącona z wzajemnych należności w dniu 30 grudnia 2007 r., kiedy w awizie płatności pomniejszono należną powodowi sumę, między innymi, o tę kwotę (pozycja numer 6 od końca zestawienia – k. 119).

Wbrew odmiennym twierdzeniom pozwanego oraz ustaleniom Sądu pierwszej instancji, nie ma podstaw do stwierdzenia, iż faktycznie została potrącona kwota niższa. Powołane wyżej dokumenty jednoznacznie wskazują, jaka dokładnie kwota została potrącona i w jakiej dacie, a jest to suma równa żądaniu pozwu w niniejszej sprawie.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany stwierdził, że należna mu była od powoda kolejna kara umowna – w kwocie 47.742,94 zł – za jakość serwisu, ale na skutek omyłki, zamiast tę kwotę dodatkowo potrącić z należności powoda, w rozliczeniach uwzględniono na korzyść powoda kwotę 41.321,60 zł. Powyższym twierdzeniom konsekwentnie przeczył powód, co skutkowało tym, iż – wbrew ustaleniom Sądu pierwszej instancji – nie mogły być one uznane za udowodnione. Po pierwsze, jak wskazano już wyżej, w ogóle zasadność jakichkolwiek kar umownych nie została wykazana w niniejszej sprawie. Po drugie, nota księgowa z 12 marca 2008 r. obejmuje kwotę -41.321,60 zł i jako tytuł wskazuje „Kara umowna za jakość serwisu dostaw za 2007 r.” (k. 191), a więc całkowicie odmienną podstawę niż należność w kwocie 89.064,54 zł potrącona tytułem innych kar (k. 120) i w żaden sposób nie odwołuje się do jakichkolwiek innych rozliczeń, dokumentów czy należności lub potrąceń, w szczególności z 3 grudnia 2007 r. Jej treść wskazuje raczej, że zmniejszona została o określoną sumę należność z tytułu określonej kary umownej – tj. za jakość serwisu dostaw za 2007 r., a nie – że następuje korekta jakichkolwiek innych wzajemnych należności stron. Po trzecie zaś, materiał dowodowy zgromadzony w sprawie wskazuje, że pomiędzy stronami następowały setki różnych wzajemnych rozliczeń jednocześnie. Samo przedstawione przez pozwanego rozliczenie z jednego dnia – 30 września 2008 r. – obejmuje około 150 pozycji, raz odejmowanych, raz dodawanych do salda należności (k. 193-195). Nie oznacza to jednak, iż – jak twierdził pozwany po raz pierwszy w sprzeciwie od nakazu zapłaty – kwota 41.321,6 zł miała pomniejszyć tę karę umowną, która jest przedmiotem niniejszego postępowania. Żaden dowód tego nie potwierdza. Nie wynika to z treści noty księgowej, ani awiza płatności, ani żadnego oświadczenia skierowanego przez pozwanego do powoda. Niewykluczone, że pomiędzy stronami pozostają niewyjaśnione pewne rozliczenia, jednak powyższe nie jest istotne dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, w której podstawowe okoliczności faktyczne są bezsporne.

Jak wynika z jednoznacznych dokumentów, pozwany w dniu 3 grudnia 2007 r. obciążył powoda kwotą 89.064,54 zł, jako karą z tytułu niedostarczonych produktów i opóźnionych dostaw w 2007 r. (k. 120), a kwotę tę faktycznie potrącił w dniu 30 grudnia 2007 r. (k. 118-119). Pozwany nie wykazał w niniejszej sprawie, aby obciążenie powoda taką karą umowną było uzasadnione. Słusznie zatem powód domaga się zwrotu tej kwoty, jako nienależnie pobranej.

Zważywszy na powyższe, zaskarżony wyrok podlegał zmianie zgodnie z art. 386 § 1 k.p.c., a powództwo uwzględnieniu także co do kwoty 89.064,54 zł, wraz z żądanymi odsetkami, nie kwestionowanymi przez pozwanego. Zmiana orzeczenia w części oddalającej powództwo nastąpiła w części, albowiem Sąd Okręgowy, zasądając wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2014 r. kwotę 30.816,71 zł, nie zasądził wszystkich żądanych pozwem odsetek od kwot na nią się składających, gdyż przy kwocie 1450 zł nie uwzględnił 0,91 i odnośnie odsetek od tej niewielkiej kwoty powództwo – jako nie objęte środkiem zaskarżenia – pozostało prawomocnie oddalone.

O kosztach procesu w obu instancjach postanowiono na podstawie art. 100 zdanie drugie k.p.c. stwierdzając, że powód wygrał proces prawie w całości (przegrywając tylko co do odsetek od 0,91 zł) oraz obciążając nimi w całości pozwanego. Na zasądzoną z tego tytułu na rzecz powoda sumę przed Sądem pierwszej instancji złożyły się niekwestionowane przez strony koszty wskazane w uzasadnieniu Sądu Okręgowego, tj. 5.994 zł – opłata od pozwu, 17 zł – opłata skarbową od pełnomocnictwa, 3.600 zł – koszty zastępstwa procesowego według stawki określonej Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, a także 4.181,79 zł – poniesione przez powoda wydatki obejmujące koszty dojazdów (k. 1285). Na koszty postępowania apelacyjnego złożyły się zaś opłata od apelacji – w kwocie 4.454 zł oraz koszty zastępstwa procesowego – w kwocie 2.700 zł.